

Závěrečná zpráva k projektu

Název projektu: Transfer obojživelníků za pomoci dočasných migračních bariér v obci Vrátno

Řešitel: Luboš Vaněk

Úvod do problematiky:

Hlavní silnice spojující Mladou Boleslav a Mšeno je hojně využívaná motorovými vozidly. Frekvence průjezdu jednotlivých vozidel je zde řádově v průběhu několika málo minut (cca 500 až 700 automobilů za den). Těsně před obcí Vrátno se po pravé straně silnice před prudší zatáčkou nachází rybník obhospodařovaný Českým rybářským svazem s možností lovu ryb na základě povolenky. Tento rybník je každý rok vyhledáván k rozmnožovacím aktivitám obojživelníků, kteří přes zimu hibernují (zimují) na okolních loukách, v malém lesíku a na svahu nacházejícím se na druhé straně silnice. Dle místních obyvatel každý rok dochází na této lokalitě k hromadným úhynům řádově několika stovek žab (ropuch obecných a případně ropuch zelených) důsledkem automobilové dopravy. Na této lokalitě byla poprvé v loňském roce provedena projektivní opatření související s jarním tahem.

ZO ČSOP Polabí (pod vedením pana Luboše Vaňka) provádí mapování výskytu různých druhů živočichů v rámci své činnosti při Záchrané stanici pro zraněné živočichy na Huslíku. Součástí této aktivity jsou i záchrané transfery obojživelníků při revitalizacích rybníků, na stavbách apod. V minulosti provedli pracovníci mapování výskytu obojživelníků v Libickém luhu za použití dočasných bariér. Ve spolupráci s Arnikou Kolín bylo na Kolínsku úspěšně zrealizováno několik transferů přes nebezpečné komunikace. ZO ČSOP vlastní výjimku z ochranných podmínek zvlášť chráněných živočichů zahrnující i manipulaci a přenos všech druhů obojživelníků žijících v ČR. V loňském roce byl proveden první pilotní monitoring s výstavbou dočasných bariér v obci Vrátno.

Lokalizace projektu:

Obec Vrátno v okrese Mladá Boleslav ve Středočeském kraji, hlavní silnice spojující Mladou Boleslav a Mšeno nacházející se 307 m n. m.

GPS body: 50°25'58" s. š., 14°41'37" v. d.

Metodika prováděných prací:

Projekt byl zahájen na začátku měsíce března v termínu od 24.3.2016, kdy byly nainstalovány migračních bariéry. Bariéry byly na místě do 12.4.2016, poté byly kompletně odinstalovány. Pravidelná kontrola lokality a sběrných nádob byla prováděna každý den dvakrát denně (ráno/večer) pracovníky ZO ČSOP Polabí a proškolenou osobou z obce Vrátno.

Metodika práce byla provedena dle Vojara (2007) s malými úpravami. Při realizaci projektu byly využity dočasné bariéry odchytové (na levé straně silnice směr obec Vrátno) a naváděcí (na pravé straně silnice). Pro jejich výrobu byla použita hladká folie a dřevěné kolíky. Délka celé bariéry byla přibližně 200 m. Folie byla připevněna mezi dva dřevěné kolíky zabudované v zemi a připevněna pomocí plastových stahovacích pásek. Na dolní bázi byla přihrnuta zeminou. Jako odchytové pasti byly využity plastové kbelíky s otvory o výšce 30 cm.

Při odchytu byl podrobně popsán druh obojživelníka, datum a místo odchytu (viz přiložená tabulka)

Dosažené výsledky:

Hlavním cílem projektu bylo: snížit počet uhynulých jedinců na silnici v dané lokalitě, zabezpečit migraci obojživelníků v tahovém období pomocí migračních bariér a zjistit tahové cesty obojživelníků využitelné v dalším časovém období.

Za 21 dní, kdy byly na lokalitě nainstalovány dočasné bariéry, bylo přeneseno celkem 668 exemplářů ropuchy obecné (*Bufo bufo*) viz tabulka č. 1 níže.

Tabulka č. 1: Počet přenesených obojživelníků jednotlivých druhů

Datum	Druh	Počet
26.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	2
27.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	0
28.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	15
29.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	8
30.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	65
31.3.2016	<i>Bufo bufo</i>	75
1.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	149
2.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	136
3.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	48
4.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	68
5.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	49
6.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	37
7.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	3
8.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	7
9.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	6
10.4.2016	<i>Bufo bufo</i>	0
Celkem		668

Další dílčí cíle:

- Upozornit veřejnost z obce Vrátno a okolí na význačnou lokalitu tahu obojživelníků
- Zapojit veřejnost a vedení obce do ochranných aktivit

V loňském roce byli občané Vrátna informováni prostřednictvím krátkého článku distribuovaného prostřednictvím Obecního úřadu. Veškerý postup a aktivity byly v letošním i v loňském roce konzultovány s paní starostkou Formánkovou.

Zhodnocení přínosu projektu a mapový náskres:

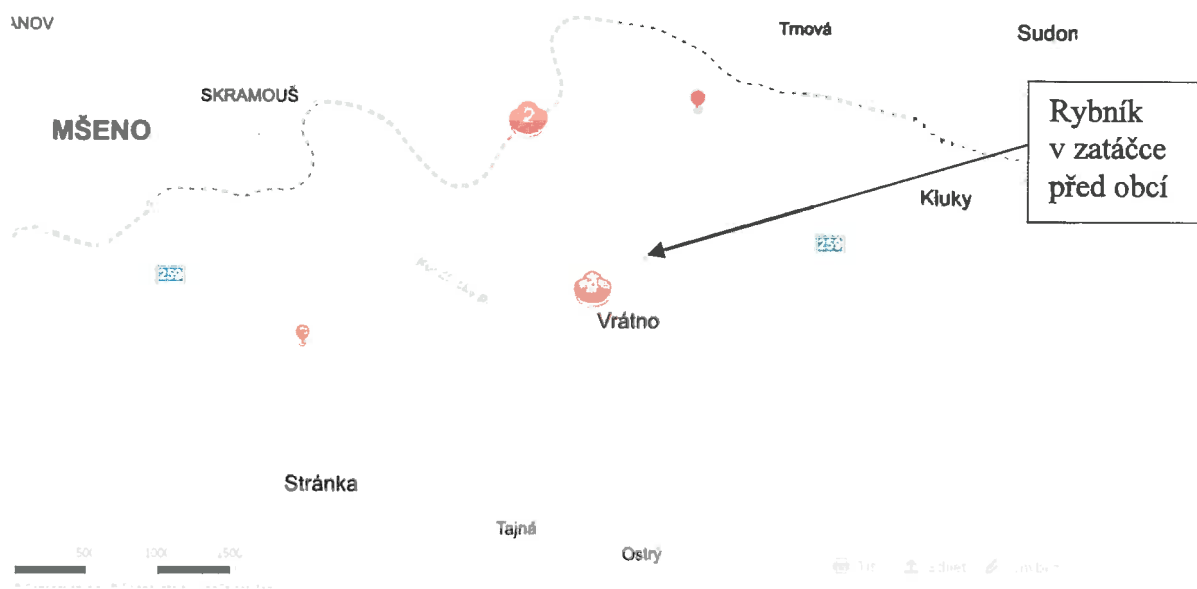
Z našeho hlediska byl průběh celého projektu přínosný. Podařilo se úspěšně přenést 668 obojživelníků, kteří by z velké míry skončili pod koly automobilů. Úhyn žab se podařilo omezit na několik málo kusů. V porovnání s loňským rokem byly počty přenesených živočichů nižší (668 exemplářů vs. 1120). Do budoucna však byly získány další poznatky o nejfrekventovanějších cestách, které slouží k další péči o lokalitu. Bylo opět zjištěno, že dočasná odchytová bariéra z levé strany silnice směr Vrátno a dočasná naváděcí bariéra z pravé strany silnice o celkové délce 200 metrů jsou plně postačující pro zdárný odchyt a

migraci obojživelníků do vodního prostředí. Tento samý úsek by bylo vhodné využít i při stavbě trvalých bariér, které by situaci v této lokalitě mohly vyřešit trvale.

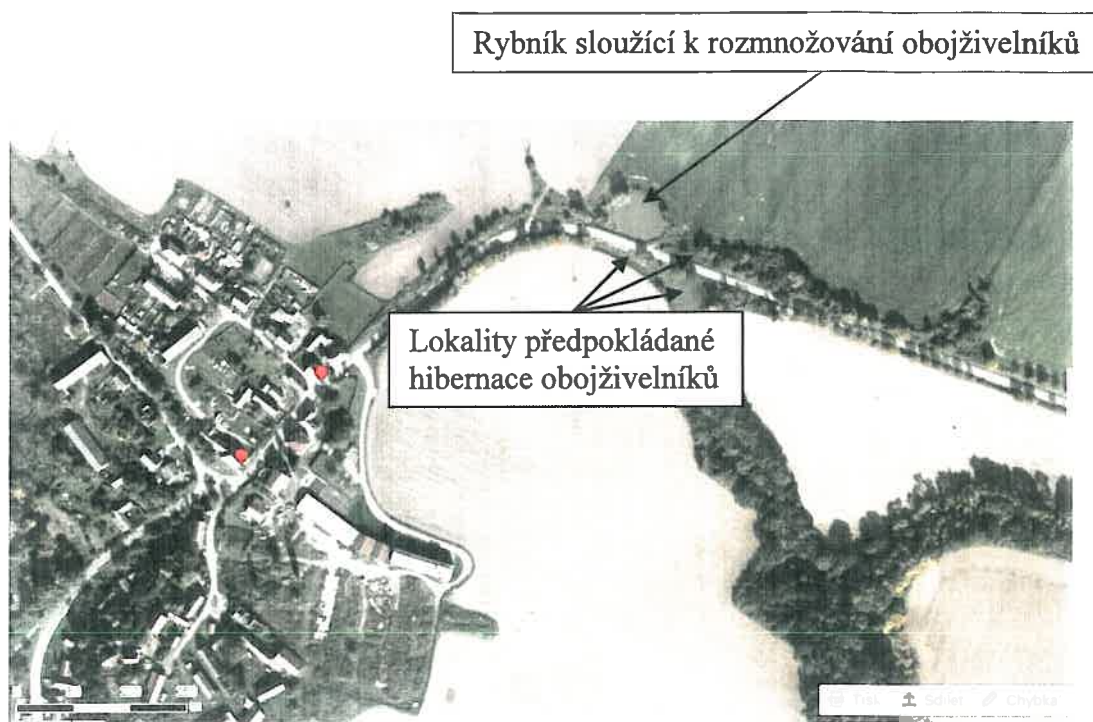
Návrh opatření do budoucna

Vytvoření trvalých zábran ve stejném rozsahu jako při použití dočasných bariér se jeví jako nejlepší řešení pro dlouhodobou péči o lokalitu. Pro průchod žab je možné využít propustku pod silnicí spojující levou a pravou stranu (viz mapový zákres obr. 4).

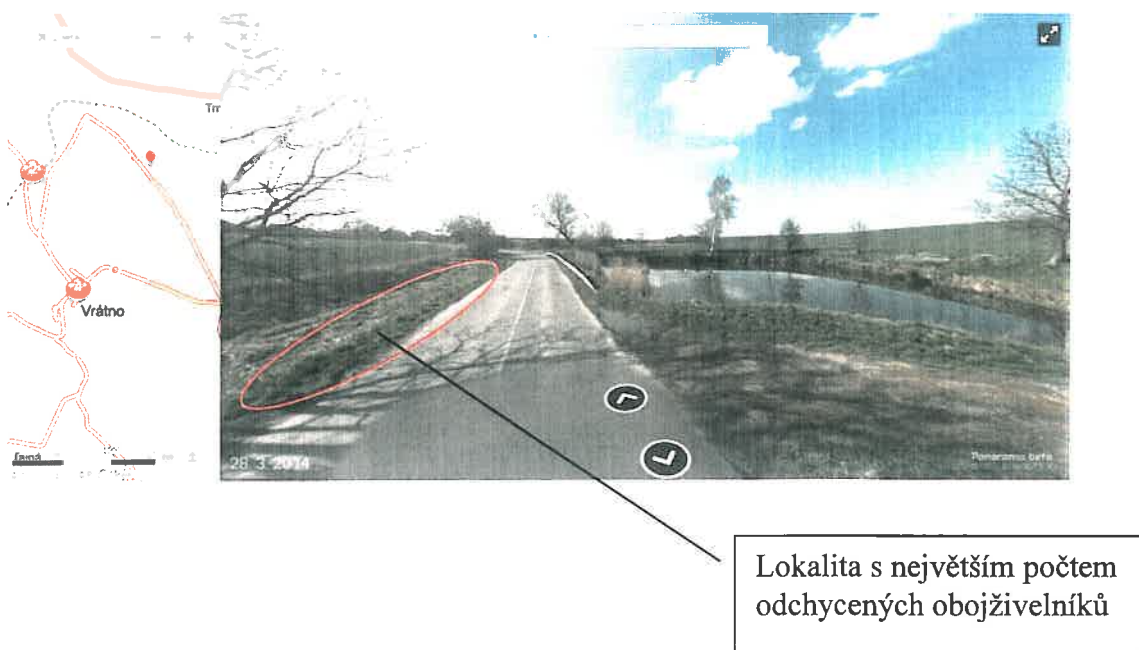
Obr. 1: Mapa nebezpečné silnice z Mladé Boleslavi do Mšena přes obec Vrátno, kde dochází k úhynům žab vlivem automobilové dopravy

Obr. 2: Letecký pohled na rybník před obcí Vrátno

Obr. 3: Panoramatický pohled na rybník společně s hlavní silnicí a označení místa, kde byl odchycen největší počet obojživelníků

Obr. 4: Zákres kolizního úseku s vyznačenými dočasnými bariérami a možností využití propustku pro instalaci trvalých bariér

Literatura:

Vojar J. 2007: Ochrana obojživelníků: ohrožení, biologické principy, metody studia, legislativní a praktická ochrana. Doplněk k metodice č. 1 Českého svazu ochránců přírody. ZO ČSOP Hasina Louny.

V Pátku dne 27.5.2016

Za ZO ČSOP Polabí

Luboš Vaněk
Email: vanek.l@seznam.cz
Tel.: 603864822

Ministerstvo životního prostředí

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska. Součástí projektu „Komplexní přístup k ochraně fauny terestrických ekosystémů před fragmentací krajiny v ČR (EHP-CZ02-OV-1-028-2015)“.

Tento dokument byl vytvořen za finanční podpory EHP fondů 2009-2014 a Ministerstva životního prostředí. Za obsah tohoto dokumentu je výhradně odpovědná AOPK ČR a nelze jej v žádném případě považovat za názor donora nebo Ministerstva životního prostředí.

